

Frøndelag teater 79/80

Vårens frekkeste opplevelse!

Helle Ottesen
Eva Lunde
Mona Jacobsen

i musicalen

CHICAGO

av Kander/Fosse/Ebb



Musikalske nummer

1. AKT

All that jazz
Gullgutten min
Morder-tango

Er du god mot Mama
Kjærlighet er alt for meg
Pressekonferanserag

Roxie
Jeg kan'ke gjøre alt selv
Jeg har meg selv som venn

Mona Jacobsen & ensemblet
Helle Ottesen
Ingri Vollan, Ma Rosnes, Hege Rohde,
Helga Wendelborg, Kirsti Grundvig og
Mona Jacobsen
Eva Lunde
Sverre Bentzen & Chicago-girls
Sverre Bentzen, Helle Ottesen, Ma Rosnes
& ensemblet
Helle Ottesen & Chicago boys
Mona Jacobsen
Helle Ottesen, Mona Jacobsen & ensemblet





AGO · CHICAGO · CHICAGO · CHICAGO · CHICAGO · CHICAGO

2. AKT

Jeg vet et kjei

Jeg og min baby

Cellofan

Når Velma blir forhørt

Razzle Dazzle

Stil

Her og nå

Mona Jacobsen

Helle Ottesen

Sigurd Werring

Mona Jacobsen & Chicago boys

Sverre Bentzen & ensemblet

Eva Lunde og Mona Jacobsen

Helle Ottesen og Mona Jacobsen & ensemblet

FINALE



LET US ENTERTAIN YOU!

Teatret skal først og fremst **underholde**, sier Bertolt Brecht. Selv om diskusjonen om hva som egentlig ligger i det ordet aldri bør eller kan avsluttes, er det ihvertfall underholde vi ønsker å gjøre i aften!

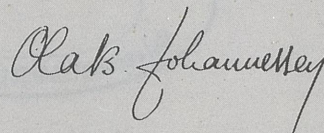
«I denne byen er mord underholdning», sier Mama Morton i «Chicago». Det er i sannhet en bloddryppende mordhistorie som utgjør handlingen i kveldens musical — med stjerneadvokaten Billy Flynns iherdige innsats for å få mordersken Roxie Hart frikjent. Troen på at enhver forbryter kan bli frikjent bare han kan betale skikkelig for seg, er Billys credo: «Hadde Jesus hatt 5000 dollars og var kommet til meg, kan jeg forsikre deg at verdenshistorien ville sett ganske annerledes ut!» Kveldens løyer har altså en alvorlig klangbunn, et samfunn hvor alt og alle er til salgs, og hvor mediafolk spekulerer i mord og voldtekt som kaffekos og aftensunderholdning. Noen som kjenner seg igjen? Det må i så fall bero på en tilfældighet.

Musicalen «Chicago» er en kritikk av — og samtidig en kjærlighetserklæring til — en teaterform som kan karakteriseres som en krysning mellom «good-old-days», moderne musikkteater og Hollywoods dansefilmer fra 40- og 50-årene. USA er vel fremfor noe annet den moderne populærmusikkens hjemland. De av oss som er over 30 kjenner nok kriblingen i bena og sanglysten strømme på (særlig i badet!) når Frank Sinatra eller Ella Fitzgerald «swinger» frem evergreens fra denne perioden! Da føler vi oss alle som Fred Astair, Gene Kelley, Ginger Rogers eller Shirley MacLaine! Og det er en deilig følelse, selv om det er få forunt å leve den ut i praksis! Her i huset har praktisk talt hele ensemblet, under ledelse av dansemagikeren Runar Borge, påtatt seg oppgaven å leve opp til disse berømte navnene i aften! I åtte uker har huset gjenlydt av steptrinn og stemmetrim, av tellinger og flerstemte sangkvartetter. Det har vært en gledesfylt tid, og denne gleden

er det vi ønsker å formidle med sesongens lystige punktum og utropstegn!

Vi takker alle dere som trofast har fulgt arbeidet vårt i denne sesongen, og ønsker vel møtt til nye samvær rundt forestillinger på Hovedscenen, Teaterloftet, Kafeteater, Loftstimer, turneer og oppsøkende! En spesiell takk til våre abonnenter, som vi planlegger nærmere kontakt med i neste sesong. OBS! OBS! — Allerede i aften kan De tegne Dem som abonnent for neste sesong, hvis De fyller ut bestillingsseddelen som fåes i teatret. Den kan enten leveres kontrolldamene, eller postlegges på veien hjem, — porto er betalt! Vi håper De fortsatt vil la Dem underholde av oss, hva enten vi tilbyr alvor eller fjas — fyller eller stas!

Hjertelig velkommen!





Hege Rohde Ingri Vollan Kirsti Grundvig Sverre Bentzen Stine Ramdahl Helga Wendelborg.



— Danser, koreograf, instruktør. Kjært barn har mange navn?

Dette er vel ikke helt korrekt lenger. Jeg har nemlig ikke danset på mange år. Men det er riktig at jeg begynte med teater som danser. Startet forholdsvis sent — etter artium. Det var morsomt, gikk lett og fort å lære, og da Norge ikke hadde noe tilbud for videreutdannelse, dro jeg til London. Der ble jeg til Det Norske Teatret tilbød meg en rolle i «Spelemann på taket». Jeg dro hjem — det var i 1968 — og siden har jeg vært ansatt der, først som danser og nå som fast instruktør.

— Navnet Runar Borge har etterhvert fått en suksessrik klang. Hva har ført deg dit du står i dag?

Jeg var to sesonger ved Århus Teater. Der fikk jeg interesse for regi og koreografi. Tilbake på Det Norske Teatret begynte jeg å sette i scene. Jeg har instruert bl.a. barneforestillingerne «Askepott», «Den store fargeslukeren», «Circus 5», «Hompettiten» — for «voksne» Evert Taube-kabereten «Så lenge skuta kan gå», som jeg også skal sette opp i Malmø til høsten, «Haren og Hauken», «Wang og Nilsen», «Sommer-

nattsdraumen», musicalen «Godspell» på Teaterskolen og Den Nationale Scene, «Guys & Dolls» for Rogaland Teater. I alt er det blitt 15 stykker på de siste fire årene — derav fire Norgespremierer. Nå planlegger jeg faktisk å ta det litt mer med ro — slappe av litt — et friår, kanskje.

— Fra danser til instruktør — er det bevisst klatring på teaterstigen?

Slett ikke — selv om mange er overbevist om at det er det. Dansen kan være interessant og personlig tilfredsstillende — et mål i seg selv å perfektionere seg i, — gjøre det beste ut av oppgaver man blir tildelt. Det er bare det at jeg alltid har villet ha et ord med i laget — hadde lett for å bli sur hvis jeg ikke fikk gjøre det jeg ville. Og derfra var ikke veien lang til ønsket om å overta helt.

— I «Chicago» råder du grunnen alene.

Ja! Og i musikkspill av denne typen er det avgjort en fordel at koreograf og instruktør er en og

samme person, synes jeg. Man får bedre oversikt over helhetsbildet, krangler stort sett med seg selv, noe som også er ganske nyttig i prosessen.

— **Problemer med ensemblet i en forestilling som egentlig krever dansere og sangere i tillegg til skuespillere?**

Nei, de har virkelig overrasket stort i positiv retning, det mener jeg. Det er moro å møte et så plastisk ensemble, og så energisk! Alt har gått utrolig fint fra starten av. Det har ikke vært snakk om å gå ned i krav — jeg ville, kanskje med noen små forandringer, lagt samme arrangement om jeg hadde profesjonelle dansere. At et teater satser fullt og helt på egne krefter i en oppsetning som denne er ikke bare god politikk, men også utviklende for skuespillerne.

— **Fra 17. mai overlater du «Chicago» til publikum — nervøs for det?**

Tja — Trøndere er trege, har jeg hørt — hva nå det måtte bety? Jeg tror egentlig ikke på det!



Mona Jacobsen Ingri Vollan



Helle Ottesen Mona Jacobsen



Helle Ottesen



Eva Lunde

— AND ALL THAT JAZZ? —

Musikken til Chicago kan **ikke** kalles jazz! Nødvendigheten av å understreke dette faktum har jeg fra bitter egenerfaring. Ingen enkelt musikkform er vel noen gang blitt mer befengt med musikalske fordommer og forhåndsstillingstagen enn jassen. Da teatersjefen i sin tid lanserte betegnelsen jazzmusical på «Chicago», var derfor undertegnedes levende beskrivelse av virkningene dette ville få — i form av en umiddelbar økonomisk gravferd for hele prosjektet — en medvirkende årsak til at uttrykket ble droppet.

Hva slags merkelapp skal vi nå henge på «Chicago», musikalsk sett? Den amerikanske undertittelen var «a musical vaudeville». I virkeligheten er uttrykket flere hundre år gammelt, og av fransk opprinnelse. I USA rundt århundreskiftet og frem til 1930 sto uttrykket for en underholdningsforestilling uten noen rød tråd, der en konfransier bandt sammen et

program bestående av orkester-
nummer, sangere, komikere,
jonglører, tryllekunstnere osv.
Enhver litt større by i USA hadde
sitt eget Vaudevilleteater, og
omreisende Vaudevilleartister
kunne gjøre store penger på sin
virksomhet. Musikken i Vaude-
ville var datidens underhold-
ningsmusikk, og som sådan på-
virket av de stilarter som til en-
hver tid var populære.

«Chicago» er en relativt nyskre-
vet musical (1975), og musikken
søker derfor å gjenskape Vaude-
villestemningen, mer enn å væ-
re en eksakt historisk kopi fra et
spesielt årstall. Vi får derfor en
musikalsk blanding av forskjellige
elementer: Litt ragtime, litt
charleston, litt swingjazz.

Den musikalske bearbeidelse
som er gjort i vår oppsetning, er
relativt beskjeden. Når original-
arrangementene er signert
Ralph Burns, en nesten legen-
darisk arrangør som bl.a. sto an-
svarlig for Stan Getz' gjennom-
bruddsnummer fra 40-tallet —
Early Autumn — fristes man

heller ikke til for store endrin-
ger. De forandringer som er fore-
tatt, er stort sett i danse- og de
flerstemte vokalarrangement.

Rytmsk sett har vi her og der
forsøkt å «myke opp» musikken
noe. Dermed har vi vel forlatt 20-
tallspreget noe — til gjengjeld
håper jeg det totale musikkbil-
det har blitt noe mer variert. Og
— det er vel like godt å innrøm-
me det — noen ekstra jazztoner
har det også blitt.

I teatersammenheng er **teksten**
det viktigste. Dersom orkestret
ved sitt spill dekker tekst, har
orkestret spilt dårlig. Det å avba-
lansere et orkester etter sangen
er imidlertid ikke alltid like lett.
Fra orkestergraven vil **alltid** or-
kestret høres for sterkt ut, i og
med at man sitter midt oppi in-
strumentene. En skikkelig ba-
lansering orkester/sanger skjer
derfor i nært samarbeid med re-
gissøren, som er den som må
sitte i salen på prøver og vurde-
re den lydmessige balansen.
Forholdene kan også endres et-
ter hvert som forestillingen spil-

les og «går seg til». Hvis noen
har kommentarer i så måte etter
å ha overvært en forestilling, ik-
ke brenn inne med dem, men la
oss få høre det.

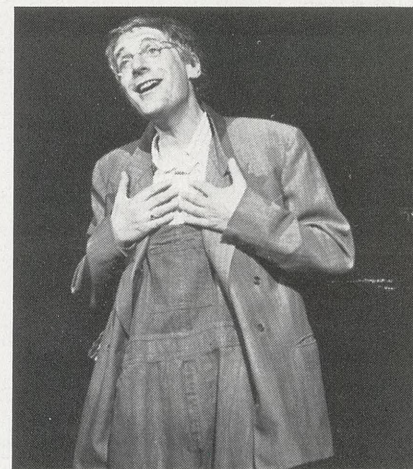
Og la meg avslutte med et løn-
nlig håp, som vel best kan ut-
trykkes gjennom et sitat fra Os-
car Wilde:

Ikke skyt på pianisten

— han gjør så godt han kan.

Per Husby

Sigurd Werring



MUSICALEN

CHICAGO

Dialog: Fred Ebb og Bob Fosse — Musikk: John Kander
Sangtekster: Fred Ebb Musikalsk bearbeidelse: Per Husby
Oversatt av Torfinn Carlsen

Inspisient
Koreografassistent
Sufflør
Lys
Lyd
Rekvisitør
Frisør

Geir Nergaard
Martha Werman
Ells-Beth Sjøbakk
Trygve Olsen
Jan Emil Indergaard
Birgit Fremo
Randi Bernhardsen

Repetitør

Jon Øyvind Odland

Kulisser og kostymer er produsert i teatrets egne verksteder.
Fotografering og lydopptak under forestilling er ikke tillatt.

Fotoplakat og programomslag
Foto fra prøvene

Roar Øhlander
Roar Øhlander

Programredaksjon
Ansvarlig utgiver

May Selmer
Ola B. Johannessen

I orkestret:

Piano
Trompeter
Tromboner
Saksofoner

Fiolin
Banjo
Tuba/bass
Slagverk

Per Husby
Jarle Førde/Thor Johansson/Dag Tunaal
Helge Førde/Rolf Olstad
Per Uddu/Svein Høyer/Tore Engstrøm/
John Pål Inderberg/Jan Andresen
Marianne Harmens/Bertil Johansen
Per Hernes
Stein Erik Tafjord
Carl Haakon Waadeland/Ernst-Viggo Sandbak

En pause
Premiere 17. mai

Rettigheter: Carl Strakosch A/S og Olaf Nordgreen

Regi og koreografi
Scenografi
Musikalsk ledelse

Runar Borge
Alistair Powell
Per Husby

De som er med:
Velma Kelly
Roxie Hart
Amos Hart
Mama Morton
Billy Flynn

Mona Jacobsen
Helle Ottesen
Sigurd Werring
Eva Lunde
Sverre Bentzen

Chicago-girls:

«No-no»-Catalina
«Ananas»-Kitty
«Squish»-June
«Seks»-Annie
«Pop»-Liz, dommer
«Lipschitz»-Mona

Kirsti Grundvig
Stine Ramdahl
Ma Rosnes
Hege Rohde
Ingri Vollan
Helga Wendelborg

Chicago-boys:

Fred Casely
Politimannen
Rettsbetjenten
Advokaten
Skredderen, juryen
Statsadvokaten, Harry

Jan Erik Berntsen
John Yngvar Fearnley
Bjørn Fougner
Per Frisch
Nils Gaup
Frank Krog



CHICAGO — fra virkeligheten til sceneversjon

USA — 1924. Det er en tidsepoke med rangling og «black bottom», ulovlig brennevinshandel og revolvermenn, koblere og horeri. En tid da livet var lettvtint, og øyeblikksstemninger fikk fritt utløp. I et forstadshus i Chicago skyter Mrs. Beulah Annan, en sjarmerende tyveåring gift med bilmekanikeren Al, elskeren sin, Harry Kolstadt, i ryggen. Han dør foran øynene på henne mens hun spiller Hula Lou, en populær foxtrott og drikker tett. Deretter ringer hun ektemannen for å fortelle hun er myrdet for å beskytte sin ærbarhet. Da politiet ankommer, er hun full og forklaring blir tatt opp på stedet. Et vanlig, skittent lite mord, ikke fremmed for noen tidsepoke hvor menn og kvinner handler etter stemningenes forgodtbefinnende. Allikevel var det noe ved denne kvinnen som var annerledes i så måte, og en rekke

sammentreff grafset til seg Amerikas oppmerksomhet fra denne dag. Da hun dukket opp i kretsfengslet den 6. april 1924, den påfølgende dag, oppførte Beulah Annan seg som ingen andre mordersker hadde gjort før henne. I løpet av natten var hun blitt bestevenner med en annen urokråke i fengslet, Mrs. Belva Gaertner. Hun var anklaget for å ha skutt elskeren sin mens han satt i bilen hennes og ventet. Den 6. april poserte begge for fotografer i fengslet. Blant journalistene befant det seg en Chicago-reporter — like ung, like sjarmerende....Maurine Dallas Watkins. En ung kvinne med store ambisjoner som bevirket at historien forandret seg fra å være et smussig drap til en gripende hendelse, og som var årsaken til at de faktiske forhold ble fasinerende og mysteriøse, noe mordet slett ikke var. Alle visste Beulah Annan hadde drept Harry Kolstadt. Hun hadde innrømmet så mye overfor politiet, selv om hun var full, men

hun hadde bestemt seg for å gjøre rettsaken til en sirkusforestilling. Bildet av henne ble spredt til alle landets aviser. Blomster, brev og ekteskapstilbud strømmet inn. Den sjarmerende unge damen appellerte til nasjonens fantasi. Seks dager etter mordet erklærte hun at hun var «gravid». Ifølge Illinois lovverk, kunne hun ikke henges under slike omstendigheter. Aktoratet forsøkte å få saken utsett. Forsvareren hennes, den briljante W.W. O'Brian, nektet. og rettsaken mot den unge, ventende mor kom opp. Helt fra starten av var rettsaken forskjellig fra andre, med Beulah som betraktet det hele som en forestilling — med make-up og passende antrekk. Juryen besto av en gruppe håndplukkete menn — alle unge, alle sjarmerende — fire var til og med ungarer. Når de var tilstede, fjaset hun og smilte, gråt og spilte teater. Når de var fraværende, virket det som om hun var totalt uinteressert i det som

ikke truet med å gå fra henne — og hun hadde ikke mistet besin- nelsen og skutt ham.» «Han var full og hun gikk inn i soverom- met for å ringe til Al og be om hjelp.» «Det lå en revolver på sengen, — Harry og hun prøvde å få tak i den samtidig — og så gikk den av.» Aktoratet henstil- let til juryen ikke å tro på henne, ikke frifinne henne på grunn av hennes sjarm. Til ingen nytte. 53 dager etter mordet og etter kun 2 timers diskusjon kom juryen frem til kjennelsen. Ikke skyldig. Den ettermiddagen vandret hun fri ut ved sin manns side. «Baby- en» ble det ikke mer snakk om. Den påfølgende måned, 6. juni, ble Belva Gaertner funnet «ikke skyldig».

Maurine Dallas Watkins hadde pliktoppfyllende fulgt saken og gjort det klart i sine reportasjer hvilken farse Beulah hadde gjort rettsaken til. Men hennes inter- esse stoppet ikke her. Hun be- gynte på et forfatterkurs på Yale-universitetet, og dukket kort tid etter opp i New York

med et manuskript. Den 30. de- sember 1926 hadde skuespillet hennes, «Chicago», premiere på Music Box Theatre, med glim- rende anmeldelser. New York Times karakteriserte det som «en satirisk komedie om rettsapparatet slik det fremstår gjennom de stinkende kanalene avisens publisitet representerer — med fotografer, gråtekoner, fete overskrifter og generell vul- garitet.» Stykket gikk 172 gan- ger, og i desember ble en stum- film over det laget. I 1942 var 20th Century Fox film «Roxie Hart» ferdig for utsendelse — med Ginger Rogers i hovedrol- len. Chicago, byen hendelsene fant sted i, var imidlertid ikke begeistret for stykket — det gikk kun i 9 uker. Den lokale re- aksjonen gikk på at byen ble ut- hengt som et «tilholdssted for mordersker». Kanskje var det for nært sannheten for hjembyen. Dette var det eneste stykket med suksess Miss Watkins skrev. Hun trakk seg rolig og stille tilbake og avslo ethvert til-

Fra stumfilmen



PHYLLIS HAVER, VICTOR VARCONI, ROBERT EDESON
IN "CHICAGO"

bud om å blåse liv i «Chicago» i noen som helst form. Hun betal- te til og med en agent for å ta seg av avslagene. Kanskje ville Miss Watkins forhindre at «sho- wet» som hadde så stor plass i hennes liv hun skulle reduseres til en ide i «en eller annen musi- cal». Hvis så er tilfelle, er dette grunnløst. «Chicago» — histo- rien om Beulah Annan og Belva Gaertner har gått sin seiersgang verden over — fra Broadway til Londons West End — for så å ende med Norgespremiere på Trøndelag Teater.



Chicago — krass smak av storby

Storbyer verden over virker på samme tid frastøtende og forlokkende på de fleste mennesker — på forskjellige måter. Chicago har sin egen måte, sin egen smak. Fortellinger fra byens liv er inntagende som virkningen av et krasst krydder, inntatt i overdoser. Hvitløk kan brukes som eksempel.

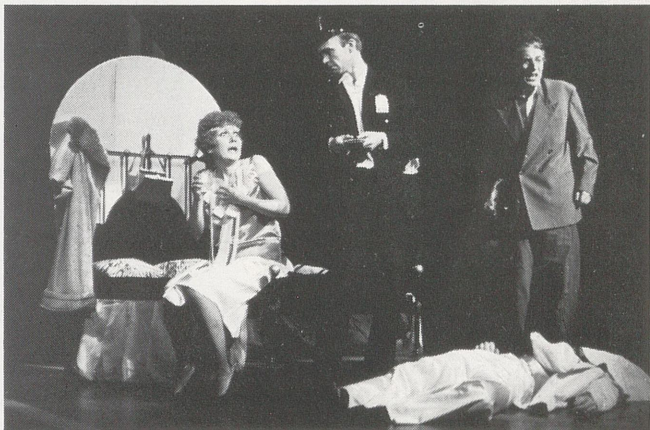
Hvitløken skulte effekt overrumpler den som for første gang smaker og lukter på den. Den er så dominerende at man nesten ikke kan tillate seg å være i nærheten av andre mennesker 24 timer etter. Allikevel vender de fleste tilbake til feddet, igjen og igjen. Hvorfor mennesker er innrettet slik, er en komplisert affære å få greie på, men klart er det at vi ikke kan leve av bleke, bløte asparges hele livet. Vi må hele tiden velge mellom det sarte, det forfinete og det forferdelige. Chicago stiller seg til rådighet.

Franskmannen Henri Joutel kom sommeren 1688 sammen med en liten gruppe kolonister til det sted ved Michigansjøen der Chicago senere skulle bli bygget. Han skrev: «Vi kom til et sted som het Checagou, som ifølge det vi ble fortalt, ble kalt det på grunn av de mange hvitløkplanter som vokste i området.» Indianerne hadde gitt stedet navn før de hvite kom dit.

I 1789 ble den første regjering dannet over landområdene Ohio, Indiana, Michigan og det sydlige Illinois, der Chicago foreløpig lå som spredte trehus. I lovens artikkel leser man: «Det skal aldri være slaveri eller annen ufrivillig tjeneste i de omtalte områder, annet enn den frihetsberøvelse som forbrytelser krever.»

Ordene er skrevet i en himmelvendt nybyggerånd, og selv om loven over staten Illinois senere ble strengere, lyktes det ikke til alle tider å stoppe skuddhullene. Så fort gikk det da byen virkelig begynte å svinge.

På et tidlig tidspunkt i Chicagos historie skaper alkoholen og kampen om kundene ukontrollerte tilstander. Første varsel kom godt over 100 år før de alvorlige stridighetene oppsto blant alkoholselgere i 1920-årenes Chicago. Fort Dearborn var bygget der som Chicagos første store byggverk. Nybyggerne og indianerne i området var gode kunder hos dem som solgte rom og whisky. Offiserer fra fortet og sivile kjempet ondskapsfullt om alkoholmarkedet. Doktor John Cooper, fortets lege, hadde tillatelse til å drive marketenderi og var svært involvert i salg av rom til rødhudene. Likeså Matthew Irwin, hvis forettningsmetoder fikk indianerstammen Potawatomierne — til å demonstrere i protest. Det hjalp naturligvis ikke. Cooper og Irwin slo seg sammen med John Kenzie, som hadde erfaring i handel med de innfødte. Kaptein Whistler, den øverstkommanderende på stedet, bakket Cooper opp, noe som fikk



Kenzie til å bestikke Irwin til å samarbeide. De beskyldte nå Whistler for å gjøre bruk av soldatens arbeidskraft i alkoholforretningen fra fortet, og løytnant Thomas Hamilton — kapteinens edelmodige svigersønn — utfordret Kenzie til duell. Kenzie avslo og unnskyldte seg. Episoden ligner senere tiders hendelser i forbudstidens Chicago. Alkoholselgerne i dette århundre hoppet imidlertid over invitasjonen til duell. Og de utvidet forretningen til mange andre varer.

I 1855 fikk byen en siste advarsel: Borgermester Levi Boon forkynte at byens tette liggende barer og restauranter skulle holdes lukket på søndager. På den første tørre søndagen ble 200 saloon-eiere arrestert, borgere og politi sloss i gatene. Kun to ble drept.

Søndagsforbudet skulle senere utvides til totalforbud — i 13 år. Byen gikk amok. At kriminalite-

ten flyter over alle bredder i en tørrlegningsperiode kan man forstå. Og især i en by som Chicago, som fra sin tidlige barndom ble skjelt ut for å være «den verste». For eksempel var det en utbredt oppfatning at en



Barer stenges — forbudstiden er et faktum.

rettferdig straff rammet byen i 1871 da omkring en tredjedel av husene brente ned i løpet av en natt etter en varm, regnløs sommer. 250 døde og minst 100.000 ble hjemløse etter katastrofen. På den tid hadde Chicago ca. 300.000 innbyggere.

Straffen var hard og urettferdig. Chicago reiste seg hurtig opp fra asken og var innen århundreskiftet en millionby.

Kort etter 1. verdenskrig proklamerte president Wilson alkoholforbud, og en ny «brann» brøt ut i Chicago. Folk som Big Jim Colosimo, Johnny Torrio og Al Capone ledet «slukningsarbeidet» på en umenneskelig måte.

Imens skulle jo menneskene leve. En liten, tettbygd trompetist, Louis Armstrong, begynte i disse årene å opptre i Chicagos mange nattklubber med «all that jazz». Publikum glemte for en tid alt annet, og overlevde.

Steen Mourier





TRYKK: ADRESSEAVISEN